

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain, kansanterveyslain 14 §:n, kansanterveyslain voimaannpanosta annetun lain 3 §:n ja lasten kotihoidon tuesta annetun lain 6 ja 7 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tarkistettaviksi sairausvakuutuslain mukaisia vakuutetun itsensä suoritettavia osuuksia tutkimus-, hoito-, lääke- ja matkakustannuksista sekä alennettaviksi työnantajalle, yrittäjälle tai muuta omaa työtään tekeväälle työterveyshuollosta suoritettavia korvauksia. Lisäksi ehdotetaan, että sairausvakuutuslaissa tarkoitettut vakuutetun maksettaviksi jäävät matkakustannusten omavastuuosuudet korvattaisiin vakuutetulle kokonaan siltä osin kuin ne ylittävät yhteensä 500 markkaa kalenterivuodessa. Eräissä tapauksissa myös alle omavastuun jäävät matkakustannukset otetaan huomioon 500 markan omavastuuta laskettaessa. Vakuutetulla olisi oikeus hakea täyttä matkakorvausta heti, kun 500 markan vuotuinen omavastuu on täyttynyt.

Hammaslääkärin vuonna 1961 ja sen jälkeen syntyneiden vakuutettujen suun ja hampaiden tutkimuksesta sekä ehkäisevästä hoidosta perimästä palkkiosta ehdotetaan korvattavaksi sairausvakuutuslain perusteella vakuutetulle 90 prosenttia, kuitenkin enintään vahvistetun taksan mukaisesta määrästä. Nykyisen lain mukaan hammaslääkärinpalkkiosta suoritetaan korvausta 60 prosenttia enintään vahvistetun taksan mukaisesta määrästä.

Sairausvakuutuslakia ja kansanterveyslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että terveyskeskusta ylläpitävät kunnat tai kuntainliitot korvaisivat sairausvakuutusrahastoon kustannukset, jotka ovat syntyneet nuorten vakuutettujen järjestelmällisen hammashuollon korvauksista.

Sairausvakuutuslain nojalla korvattavaan, hammaslääkärin suorittaman järjestelmällisen ham-

mashuollon periaatteita noudattavaan, suun ja hampaiden tutkimukseen ja hoitoon oikeutettujen vakuutettujen piiriä ehdotetaan laajennettavaksi yhdellä ikäluokalla siten, että korvaukseen olisivat oikeutettuja vuonna 1960 ja sen jälkeen syntyneet vakuutetut. Kansanterveyslain voimaannpanosta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että terveyskeskusten antama maksuton tai alennetuin maksuin annettava hampaiden tutkimus ja hoito ulotettaisiin vuonna 1960 ja sen jälkeen syntyneisiin kunnan asukkaisiin.

Edelleen sairausvakuutuslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vanhempainrahakausi pitenee 60 arkipäivällä silloin, kun lapsia syntyy samalla kertaa useampia kuin yksi. Samalla ehdotetaan lasten kotihoidon tuesta annettuun lakiin sisältyviä yhteensovitusääntöjä muutettaviksi vanhempainrahakauden pidennysajan osalta.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan omavastuuosuuksien tarkistamista, työterveyshuollon ja toistuvien matkakustannusten korvaamista koskevien säännösten, suun ja hampaiden tutkimusta ja ehkäisevää hoitoa koskevien korvaussäännösten sekä kuntia koskevien rahoitussäännösten osalta vuoden 1988 alusta. Vanhempainrahakauden pidennystä koskevat säännökset on tarkoitettu tulemaan voimaan siten, että pidennys koskee raskauksia, joissa laskettu synnytysaika on 1 päivänä huhtikuuta 1988 tai sen jälkeen. Järjestelmällisen hammashuollon piirin laajentamista koskevat säännökset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1988.

Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1988.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Vakuutetun omavastuuosuuksien tarkistaminen

Sairausvakuutuslain 8 §:n 1 momentin (1119/83) mukaan vakuutetulla on oikeus saada lääkärin samalla kertaa määräämistä tutkimuksesta tai hoidosta johtuvista kustannuksista taikka, jos ne ylittävät noudatettavaksi vahvistetun taksan, tämän mukaisista määristä korvausta kolme neljänestä siltä osin kuin kustannukset tai taksan mukaiset määrät yhteensä ylittävät 20 markkaa. Saman lain 9 §:n mukaan korvataan lääkärin määräämistä lääkkeistä sekä lääkärin määräämistä apteekkitavaratehtaan tai apteekin valmistamista ja apteekista hankituista pitkäaikaisen ihotaudin hoitoon käytettävistä perusvoiteista puolet 20 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohhti. Vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon käytettävät lääkkeet korvataan kuitenkin kokonaan tai 90-prosenttisesti sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Vaikean sairauden hoitoon tarpeellisista kliinisistä ravintovalmisteista korvataan puolet tai 90 prosenttia 20 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohhti sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Jos kuitenkin edellä mainituista kustannuksista korvaamatta jääneet kustannukset yhteensä ylittävät kalenterivuoden aikana 2 343 markkaa (vuonna 1987), ylittävä osa korvataan kokonaan.

Lääkärin tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön käynnistä potilaan luona johtuvat matkakustannukset korvataan sairausvakuutuslain 10 §:n 1 momentin mukaan vakuutetulle kokonaan siltä osin kuin ne yhteen suuntaan tapahtuvaa matkaa kohhti ylittävät 15 markkaa. Sama koskee vakuutetun lääkärissä, sairaanhoitolaitoksessa, laboratorio- ja röntgenlaitoksessa tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saa-

neen henkilön luona käynnistä aiheutuneiden matkakustannusten korvaamista.

Osittain korvattavien lääkkeiden, tutkimuksen ja hoidon sekä matkakustannusten omavastuuosuuksia on tarkistettu viimeksi vuoden 1984 alusta.

Valtion menojen kasvun hidastamiseksi ja kustannusten nousun johdosta ehdotetaan sairausvakuutuslain mukaisia omavastuuosuuksien määrää tarkistettaviksi siten, että tutkimus- ja hoitokustannusten sekä lääkkeiden, perusvoiteiden ja kliinisten ravintovalmisteiden omavastuuosuus nousisi 20 markasta 30 markkaan ja matkakustannusten 15 markasta 25 markkaan.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan sairausvakuutuslain 8 §:n 1 momenttia, 9 §:n 1 ja 2 momenttia sekä 10 §:ää muutettavaksi omavastuuosuuksia koskevien markkamäärien osalta.

1.2. Toistuvien hoitoon ja tutkimukseen liittyvien matkakustannusten korvaaminen

Vuoden 1984 alusta voimaan tulleeseen lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta (677/82) liittyen invalidihuoltolain (907/46) nojalla järjestetty lääkinnällinen kuntoutus siirrettiin pääosin kunnallisen terveydenhuollon tehtäviin. Vastuu lääkinnällisen kuntoutuksen järjestämisestä siirrettiin siten terveyskeskuksia ja sairaanhoitolaitoksia ylläpitäville kunnille ja kuntainliitoille. Tuolloin invalidihuoltolaista kumottiin lääkintähuoltoon liittyvien matkakustannusten korvaamista koskevat säännökset. Samalla sairausvakuutuslain 5 ja 10 §:ää muutettiin siten, että sairaanhoitoon kuuluvien apuvälineiden ja muiden laitteiden hankkimiseen ja ylläpitämiseen liittyvät tarpeelliset matkat lääkintöhallituksen hyväksymiin apuvälineiden ja muiden laitteiden valmistus- ja välityspaikkoihin korvataan sairausvakuutuslain nojalla. Muilta osin sairausvakuutuslakia ei muu-

tettu, vaan lääkinnällisen kuntoutuksen matkakustannusten korvaaminen jätettiin erityisjärjestelyiden varaan.

Vakuutetuille, jotka sairautensa vuoksi joutuvat toistuvasti käymään hoidoissa ja tutkimuksissa, aiheutuu suuria matkakustannuksia. Heidän maksettavakseen jää jokaisesta yhdensuuntaisesta matkasta sairausvakuutuslain mukainen omavastuuosuus 15 markkaa. Erityisesti omavastuun merkitys on tullut esille aikaisemmin invalidi-huoltona maksetuissa matkakustannuksissa.

Erityisen suuria matkakustannuksia aiheutuu esimerkiksi keinomunuaishoidossa käyville potilaille, jotka tarvitsevat säännöllisesti hoitoa kolme kertaa viikossa. Vuotuiset vakuutetun maksettaviksi jäävät omavastuuosuudet ovat yhteensä 4 680 markkaa (25 markan omavastuulla 7 300 markkaa).

Säännöllisesti toistuvaa fysioterapiaa tarvitsevat esimerkiksi paraplegiapotilaat, multipeliskleroosia sairastavat ja eräät lihassairaspotilaat. Tarve on 50—150 hoitokertaa vuodessa. Vuotuinen vakuutetun maksettavaksi jäävä osuus on 1 500—4 500 markkaa (25 markan omavastuulla 2 500—7 500 markkaa). Fysioterapian yleisin hoitosarja käsittää 10 hoitokertaa ja hoitosarjoja on joko yksi tai kaksi vuodessa. Vakuutetun maksettavaksi jäävät matkakustannusten omavastuuosuudet ovat 300—600 markkaa vuodessa (25 markan omavastuulla 500—1 000 markkaa vuodessa).

Myös pitkäaikaisessa psykoterapiassa tai psykiatrisessa päiväsaarialahoidossa käyville potilaille saattaa syntyä erityisen suuria matkakustannuksia. Samoin vaikeavammaisten lasten lääkinnällinen kuntoutus toistuu varsinkin aikuuvaiheessa tiheään aiheuttaen suuret matkakustannukset vanhemmille. Omaisten matkakustannukset saattavat kohota kohtuuttomiksi myös keskoslasten, infektiokierteessä olevien lasten ja psykiatrisessa hoidossa olevien lasten hoidossa.

Myös säde- ja sytostaattihoidosta, hyposensibilisaatio- sekä pleoptisesta hoidosta saattaa aiheutua suuria matkakustannuksia.

Sosiaalivaliokunta on vuoden 1984 valtiopäivillä kiinnittänyt mietinnössään n:o 18 huomiota vakuutettujen suuriin matkakustannuksiin, joita aiheutuu erityisesti silloin, kun hoitoa annetaan sarjana. Tämän vuoksi valiokunta ehdotti, että matkakustannukset korvataan kokonaan, kun vakuutetun kustannukset sarjaa kohti ylittävät 100 markkaa. Uudesta sarjana annetusta hoidosta vakuutetun kustannettavaksi olisi jäänyt uusi omavastuuosuus, joten 100 markan omavastuuosuuksia olisi saattanut olla useita vuodessa.

Omavastuu olisi siten ollut sidottu sarjaan. Valiokunnan käsityksen mukaan hoitosarja olisi ollut 2—15 hoitokertaa. Sarjana annettavan hoidon käsite olisi määritelty tarkemmin asetuksessa.

Käsitettä ”sarjassa annettava hoito” käytetään eräistä sairaanhoitolaitosten maksuista, korvauksista ja palkkioista annetussa asetuksessa (178/61). Asetuksen 5 §:n 2 momentin mukaan sarjassa annettavasta lääkinnällisestä kuntoutuksesta sekä hyposensibilisaatio-, puhe- ja äänihäiriö-, säde- ja sytostaattihoidosta sekä muusta vastaavasta hoidosta peritään ensimmäisen käynnin jälkeen 10 markkaa kerralta. Terveyskeskuksessa perittävistä maksuista ja korvauksista annetun asetuksen (206/72) 1 §:n 4 momentin mukaan potilailta peritään terveyskeskuksissa samat maksut. Kaikkea asetuksessa mainittua sarjahoittoa, esimerkiksi puhe- ja äänihäiriöhoitoa, ei kuitenkaan korvata sairausvakuutuslain mukaan, jolloin vastaavia matkakustannuksiaakaan ei korvata. Toisaalta kaikki toistuvat ja pitkäaikaiset hoidot eivät asetuksenkaan mukaan ole sarjana annettua hoitoa. Esimerkiksi lääkärin antamaa psykoterapiaa ja psykiatrista päiväsairaanhoitoa, keinomunuaishoittoa ja sokeritaudin tasapainotusta sekä keskoslasten tai infektiokierteessä olevien lasten hoitoa ja vanhempien osallistumista siihen ei pidetä asetuksen mukaan sarjana annettavana hoitona, vaikka niiden vuoksi tehdyistä matkoista suoritetaan sairausvakuutuslain mukainen korvaus. Maksuasetusten mukainen sarjahoidon käsite ei siten sovellu sairausvakuutukseen, vaan ”sarjana annettavaan hoitoon” sisältyvät tapaukset tulisi määrittää muulla tavoin.

Muunkaan sisältöinen mainitunlaisen sarjahoitokäsitteen pohjalta luotu matkakustannusten korvausjärjestelmä ei hyvin sovellu sairausvakuutukseen. Sairauksien ja tilanteiden moninaisuudesta johtuu, että sarjahoittoa on lähes mahdoton määritellä kattavasti. Tästä johtuu, että ”sarjan” ulkopuolelle jää aina vakuutettuja, joille kuitenkin sairauden tai sairauksien johdosta aiheutuu vastaavan suuruiset tai jopa suuremmat matkakustannukset kuin sarjaan hyväksytyille. Hoitosuunnitelmat eivät aina toteudu, vaan niitä voidaan joutua kesken hoidon muuttamaan (esimerkiksi säde- tai sytostaattihoido). Hoidon vaikutus voi myös määrätä seuraavan hoitokerran tarpeen, jolloin vasta jälkikäteen voidaan todeta hoidosta muodostuneen sarjan. Näissä tapauksissa ei ole tarkoituksenmukaista sitoa toistuvista matkoista tutkimuksiin ja hoitoihin aiheutuvien matkakustannusten korvaamista etukäteen keinotekoisesti määrättyihin hoitokertoihin, jotka sisältyvät tiet-

tyyn lyhyehköön ajanjaksoon. Jatkuvan hoidon katkaiseminen sarjoiksi ei ole myöskään perusteltua.

Edellä esitetyistä syistä ehdotetaan, että usein toistuvista matkoista aiheutuneet kustannukset korvattaisiin vakuutetulle yleensä kokonaan siltä osin kuin vakuutetun maksettaviksi jäävät omavastuuosuudet yhteensä ylittävät 500 markkaa kalenterivuodessa. Tämän markkamäärän täyttymisen jälkeen korvattaisiin myös alle 25 markan omavastuun jäävät matkakustannukset. Koska omavastuuosuus ehdotetaan korotettavaksi 25 markkaan yhdensuuntaista matkaa kohti eli 50 markkaan tutkimus- tai hoitokertaa kohti, matkakustannukset korvattaisiin näissä tapauksissa kokonaan kalenterivuositain 10 hoitokerran jälkeen. Matkakustannusten korvaamisen perusteena olisivat siten vakuutetulle syntyneet normaalialia suuremmat matkakustannukset.

Niissä tapauksissa, joissa vakuutettu joutuu säännöllisesti käymään hoidossa ja tutkimuksissa, alle omavastuun jäävistäkin matkakustannuksista voisi aiheutua edelleen kohtuuttomat kustannukset. Esimerkiksi keuhkomunuaishoidossa kolme kertaa viikossa käyvän potilaan, jonka kustannukset matkaa kohti ovat 24 markkaa, maksettaviksi jäävät matkakustannukset olisivat 7 200 markkaa vuodessa. Tätä on pidettävä kohtuuttomana. Tämän vuoksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan jatkuvassa ja säännöllisesti toistuvassa hoidossa käyvän vakuutetun matkakustannukset otettaisiin huomioon vuotuista omavastuuosuutta laskettaessa silloinkin, kun ne jäävät alle omavastuuosuuden. Valtioneuvoston päätöksellä määrättäisiin, milloin vaikean ja pitkäaikaisen sairauden jatkuvasta ja säännöllisesti toistuvasta hoidosta aiheutuvat alle omavastuuosuuden jäävät matkakustannukset otetaan huomioon vuotuista omavastuuosuutta laskettaessa. Menettely on sama kuin vuoden 1986 alussa voimaan tullessa lääkekorvausjärjestelmässä. Lähinnä kysymykseen tulisivat vaikean ja pitkäaikaisen sairauden vuoksi jatkuvaa ja säännöllisesti toistuvaa hoitoa saavat keuhkomunuaispotilaat, säde- ja sytostaattihoidon saavat potilaat sekä eräät fysioterapiaa saavat potilaat. Fysioterapia katsottaisiin jatkuvaksi ja säännöllisesti toistuvaksi hoidoksi ainoastaan kehitysvammaisilla, lihas-sairauspotilailla, multippleiskleroosipotilailla ja selkäydinvammaisilla sekä muilla vastaavilla potilasryhmillä.

Edellä esitettyä korvausmenettelyä sovellettaisiin kaikkiin sairausvakuutuslain mukaan korvattaviin tutkimuksesta ja hoidosta aiheutuneisiin

matkakustannuksiin. Sairausvakuutuslain 4 ja 6 §:ssä säädetty kustannusten tarpeellisuusharkinta koskisi myös alle omavastuuosuuden jääviä sekä vuotuisen omavastuun ylittäviä kustannuksia.

Vakuutetulla olisi oikeus hakea täyttä matkakorvausta heti, kun 500 markan vuotuinen omavastuu on täyttynyt. Joillakin potilailla tämä omavastuu täyttyy heti alkuvuodesta, jonka jälkeen heillä on oikeus saada matkakustannusten korvaus täysimääräisenä. Vuotuisen markkamäärän ylittävältä osalta etuutta olisi kuitenkin haettava viimeistään kuuden kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus matkakorvaukseen on syntynyt.

Käytännössä edellä tarkoitettu uudistus koskisi useimmin edellä mainitussa sosiaalivaliokunnan mietinnössä (n:o 18/1984) tarkoitettuja potilasryhmiä, joiden sairaus vaatii säännöllisesti toistuvaa hoitoa ja joille tämän vuoksi aiheutuu suuria matkakustannuksia. Kaikki ”sarjana annettavat hoidot”, joista suoritetaan sairausvakuutuslain mukainen korvaus, tulisivat uudistuksen piiriin, kun hoitokertoja on riittävästi. Näin ollen esimerkiksi fysioterapiaan, säde- ja sytostaattihoidon, hyposensibilisaatiohoitoon ja pleoptiseen hoitoon tehdyt matkat korvattaisiin yleensä kokonaan kymmenennen hoitokäynnin jälkeen kalenterivuositain. Tämän lisäksi aiemmin invaliidihuoltolain mukaan matkakorvauksen saaneet, keuhkomunuaispotilaat, pitkäaikaisessa lääkärin psykoterapiassa tai psykiatrisessa päiväsaarialahoidossa käyvät potilaat ja vaikeavammaiset, lääkinnällisessä kuntoutuksessa käyvät lapset ja heidän vanhempansa saisivat kyseisen edun. Näiden ryhmien lisäksi myös esimerkiksi useita erilaisia sairauksia sairastavat ja useissa erilaisissa hoidoissa ja tutkimuksissa käyvät vakuutetut, joille niin ikään sairauden johdosta aiheutuu suuria matkakustannuksia, tulisivat järjestelmän piiriin.

Omavastuuosuuksien vuotuista markkamäärää tarkistettaisiin muiden omavastuuosuuksien tarkistamisen yhteydessä.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan sairausvakuutuslain 10 §:ää muutettavaksi siten, että jos vakuutetun sanotun pykälän mukaan maksettaviksi jäävät matkakustannusten omavastuuosuudet saman kalenterivuoden aikana ylittävät 500 markkaa, markkamäärän ylittävä osa matkakustannuksista korvattaisiin kokonaan. Valtioneuvoston päätöksellä määrättäisiin, milloin vaikean ja pitkäaikaisen sairauden jatkuvasta ja säännöllisesti toistuvasta hoidosta aiheutuvat alle omavastuuosuuden jäävät matkakustannukset otetaan

huomioon vuotuista omavastuuosuutta laskettaessa.

Sairausvakuutuslain 30 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että korvausta 10 §:n 1 momentin mukaisista vuotuisen omavastuuosuuden ylittävistä matkakustannuksista olisi haettava kuuden kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus matkakorvaukseen on syntynyt. Hakuaika olisi sama kuin lääkkeistä suoritettavaa lisäkorvausta haattaessa.

1.3. Työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Sairausvakuutuslain 29 §:n 1 momentin mukaan työnantajalla on oikeus saada kansaneläkelaitokselta korvausta velvollisuudekseen säädetyn tai määrätyn työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Sama oikeus on yrittäjällä tai muulla omaa työtään tekevällä. Jos terveyskeskus on antanut yrittäjälle tai omaa työtään tekevälle työterveyshuoltopalveluksia, terveyskeskusta ylläpitävällä kunnalla on oikeus saada antamistaan palveluista korvausta kansaneläkelaitokselta. Työnantajalla on lisäksi oikeus saada korvausta työntekijöilleen tai heidän perheenjäsenilleen järjestämästään vapaaehtoisesta työterveyshuollosta ja muusta terveydenhuollosta.

Työterveyshuollon kustannuksista maksettavan korvauksen suuruudesta säädetään sairausvakuutuslain 29 a §:ssä. Sen mukaan valtioneuvosto vahvistaa perusteet, joiden mukaan työterveyshuollosta ja muusta terveydenhuollosta aiheutuvista kustannuksista suoritetaan korvausta kolme viidennestä siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää. Sairausvakuutusmenojen kasvun hidastamiseksi ehdotetaan, että sairausvakuutuslain 29 §:ssä tarkoitettu työterveyshuollosta tai muusta terveydenhuollosta korvattava osuus alennettaisiin 55 prosenttiin. Sairausvakuutuslain 29 a §:n 1 momenttia tulisi muuttaa tältä osin.

1.4. Suun ja hampaiden tutkimus sekä ehkäisevä hoito

Vuoden 1986 alusta voimaan tulleiden sairausvakuutuslain ja kansanterveyslain voimaannpanosta annetun lain muutosten (661/85 ja 719/85) myötä kaikki vuonna 1961 ja sen jälkeen syntyneet ovat oikeutettuja subventoituun järjestelmälliseen hammashuoltoon. Järjestelmällinen

hammashuolto tarkoittaa (lääkintöhallituksen ohjekirje n:o 6/1985) säännöllisesti toistuvaa perusteellista suun ja hampaiden tutkimusta, terveyskasvatusta ja ehkäisevää hoitoa sekä tutkimuksen perusteella tarpeelliseksi havaitun hammas- ja suusairauksien perushoidon toteuttamista. Terveyskeskuksissa hampaiden tutkimus ja ehkäisevä hoito on kansanterveyslain voimaannpanosta annetun lain 3 §:n perusteella maksutonta. Muusta hoidosta peritään 60 prosenttia asetuksella vahvistetuista potilailta perittävistä maksuista. Yksityisen hammaslääkärin suorittamasta suun ja hampaiden tutkimuksesta ja hoidosta suoritetaan sairausvakuutuslain 5 b ja 7 §:n perusteella korvausta 60 prosenttia perityistä palkkioista tai jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettavaksi vahvistettu taksa edellyttää, 60 prosenttia taksan mukaisesta määrästä. Sairausvakuutuslain 5 b §:ssä tarkoitettua hammashuoltoa korvattaessa noudatetaan lain 7 ja 8 §:ssä säänneltyä taksa-järjestelmää.

Yleisimpien hammassairauksien kuten karieksen ja hampaiden kiinnityskudossairauksien syytekijät ovat nykykäsitetyksen mukaan pitkälti johdettavissa elintavoista ja tottumuksista. Näin ollen ne ovat myös suurelta osin ehkäistävissä henkilön omin ja hammashuoltohenkilöstön suorittamin toimenpitein. Ehkäisevä hoito perustuu ennen kaikkea asianmukaisiin ravinto- ja ruokailutottumuksiin, hampaiden kovakudosten suojaamiseen (pinnoittaminen) ja vahvistamiseen (fluorivalmisteet) sekä riittävän suuhygienian ylläpitämiseen. Hammassairauksien progressiivisesta luonteesta johtuen on myös sairauden aikaansaamien muutosten varhaisvaiheiden hoito sekä taloudellisesti että hammaslääketieteellisesti tuloksekkainta. Koska kuitenkin näiden muutosten omatoiminen diagnosointi on vaikeaa ja henkilökohtaista hoitokäytäntöä heikosti ohjaavaa, ovat säännölliset yksilölliset hoitohenkilöstön suorittamat tutkimukset tarpeellisia.

Jotta vuonna 1961 ja sen jälkeen syntyneet vakuutetut aktiivisesti käyttäisivät edellä mainitun ehkäisevän hammashuollon palveluja, ehdotetaan sairausvakuutuslain 7 §:ää muutettavaksi siten, että lain 5 b §:n 1 momentissa tarkoitettua suun ja hampaiden tutkimuksesta sekä ehkäisevästä hoidosta hammaslääkärin perimästä palkkiosta korvataan 90 prosenttia, kuitenkin enintään 90 prosenttia noudatettavaksi vahvistetun taksan määrästä.

Mainituista toimenpiteistä perittävät palkkiot sisältyvät voimassa oleviin taksan perusteisiin ja taksaan.

1.5. Kuntien osallistuminen sairausvakuutuslain mukaan korvattavan hammashuollon kustannuksiin

1.5.1. Sairausvakuutuslain muutosehdotus

Vuonna 1961 ja sen jälkeen syntyneiden vakuutettujen järjestelmällisen hammashuollon korvaamisen tarkoituksena oli muodostaa tilanne, jossa yksityisten hammaslääkärien ja terveyskeskusten antama hammashuolto toimitaisivat yhdessä mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Jotta terveyskeskuksien järjestämä vuonna 1961 ja sen jälkeen syntyneiden kunnan asukkaiden järjestelmällinen hammashuolto ja yksityislääkärien antama vastaava hammashuolto kehittyisivät tasapuolisesti, ehdotetaan, että terveyskeskusta ylläpitävät kunnat tai kuntainliitot osallistuisivat sairausvakuutuslain perusteella suoritettujen korvausten kustannuksiin. Terveyskeskusta ylläpitävät kunnat tai kuntainliitot osallistuisivat sairausvakuutukselle aiheutuvien kustannuksien rahoitukseen sen mukaan, kuinka paljon asukkaat käyttävät yksityisen sektorin hammashuoltopalveluja. Käytännössä ne kunnat tai kuntainliitot, joissa terveyskeskuspalvelujen tarjonta tai käyttö muutoin on vähäisintä ja yksityisten terveyspalvelujen käyttö runsainta, joutuisivat eniten osallistumaan sairausvakuutuksen rahoitukseen. Kunnille ja kuntainliitoille alueilla, joissa kansanterveyslain mukainen toiminta on kattavaa ja toimivaa, menettely ei aiheuttaisi lisäkustannuksia. Kansaneläkelaitos hoitaisi asetuksessa tarkemmin säädettävällä tavalla terveyskeskusta ylläpitävien kuntien tai kuntainliittojen rahoitusosuuksien laskutukset. Kuntakohtaiset tiedot asukkaiden edellä mainitusta sairausvakuutuslain nojalla korvatusta hammashuoltopalvelujen käytöstä kerättäisiin kansaneläkelaitoksessa. Kunnan asukkaalla tarkoitettaisiin sellaista henkilöä, joka kansaneläkelaitoksen rekisterin mukaan asuu kunnassa korvauksen maksuhetkellä. Tästä säädettäisiin myös edellä mainitussa asetuksessa. Laskutuksesta aiheutuvat hallintokulut katsottaisiin kansaneläkelaitoksen hallintokustannuksiksi. Kunnan tai kuntainliiton olisi myös maksettava 16 prosentin vuotuista viivästyskorkoa, jos kunnan tai kuntainliiton osuus viivästyy. Viivästyskorkoa perittäisiin samalla tavalla kuin eläkkeensaajien asumistukilain mukaisen kunnan osuuden viivästyessä.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan sairausvakuutuslain 59 §:ään lisättäväksi uusi 6 mo-

mentti, jonka mukaan sanotun lain 5 b §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan perusteella suoritettut korvaukset korvataan sairausvakuutusrahastoon terveyskeskusta ylläpitävien kuntien tai kuntainliittojen varoista. Kuntien osuus määräytyisi kunkin kuukautena sen asukkaille suoritettujen korvausten perusteella.

1.5.2. Kansanterveyslain muutosehdotus

Kansanterveyslain 14 §:n 1 momentin 4 kohdan (788/76) mukaan kunnan tulee kansanterveystyöhön kuuluvana velvollisuutena ylläpitää hammashuoltoa, johon luetaan valistus- ja ehkäisytoiminta sekä kunnan asukkaiden hampaiden tutkimus ja hoito. Koska sairausvakuutuslain mukaisen vuonna 1961 ja sen jälkeen syntyneille vakuutetuille korvattavan järjestelmällisen hammashuollon rahoitusjärjestelmää ehdotetaan muutettavaksi kohdassa 1.5.1. esitetyllä tavalla, ehdotetaan kansanterveyslain 14 §:ään lisättäväksi uusi 6 momentti, jossa säädettäisiin, että kansanterveystyöhön kuuluvan hammashuollon järjestämisestä aiheutuvina kustannuksina pidetään myös sairausvakuutuslain 59 §:n 6 momentissa tarkoitettuja korvauksia sairausvakuutusrahastoon.

Sosiaali- ja terveystuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain nojalla kunnat saisivat edellä tarkoitettujen kustannusten korvaamiseen valtionosuutta.

1.6. Järjestelmälliseen hammashuoltoon kuuluvien vakuutettujen piiriin laajentaminen yhdellä ikäluokalla

1.6.1. Sairausvakuutuslain muutosehdotus

Hammashuollon kehittämisen tarkoituksena on, että kaikki aikuiset vuoteen 2000 mennessä saavat kohtuullisin kustannuksin hammashuollon asuinpaikasta ja tuloista riippumatta. Tässä vaiheessa ehdotetaan, että subventoidun järjestelmällisen hammashuollon piiriin otettaisiin yksi ikäluokka lisää. Näin ollen ehdotetaan, että sairausvakuutuslain 5 §:n 2 momenttia ja 5 b §:n 1 momentin johdantokappaletta muutettaisiin siten, että korvattava järjestelmällinen hammashuolto mukaan lukien laboratorio- ja röntgentutkimukset, hammaslääkärin määräämät lääkkeet sekä hoitoon liittyvät matkakustannukset koskisi

vuonna 1960 ja sen jälkeen syntyneitä vakuutettuja.

1.6.2. Kansanterveyslain voimaannpanosta annetun lain 3 §:n muutosehdotus

Yksityisten hammaslääkärien ja terveyskeskusten antama järjestelmällinen hammashuolto muodostaa kokonaisuuden. Koska sairausvakuutuslain nojalla korvattavan hammashuollon piiriin esitetään otettavaksi yksi ikäluokka lisää, ehdotetaan vastaava muutos toteutettavaksi terveyskeskushoidon osalta. Näin ollen kansanterveyslain voimaannpanosta annetun lain 3 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että alennetut hoitomaksut tai maksuton hampaiden tutkimus ja ehkäisevä hoito koskevat vuonna 1960 ja sen jälkeen syntyneitä kuntalaisia.

Edellä mainituin maksuin annettavan hoidon joustavan toteuttamisen kannalta on tärkeää, että opiskelijat tai merimiehet saisivat hoidon oleskelupaikkakunnallaan eivätkä olisi sidottuja asuinkuntaansa. Näin ollen ehdotetaan sanottua pykälää muutettavaksi myös siltä osin, että vuonna 1960 ja sen jälkeen syntyneet kansanterveysasetuksen 7 a §:ssä mainittujen oppilaitosten opiskelijat sekä 7 b §:ssä tarkoitettujen kaupunkien merimiesterveysdenhuoltoon oikeutetut henkilöt saisivat kotipaikasta riippumatta maksuttoman tai alennetuin maksuin annettavan hammashoidon.

1.7. Vanhempainrahakauden pidentäminen useamman lapsen samanaikaisen syntymän johdosta

1.7.1. Sairausvakuutuslain muutosehdotukset

Sairausvakuutuslain 4, 14 ja 23 §:n perusteella lapsen äidillä ja isällä on oikeus saada äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa yhteensä 263 arkipäivältä. Lain 23 §:n 1 momentin (981/86) mukaan äitiysrahaa suoritetaan lapsen äidille yhteensä 105 arkipäivältä. Oikeus äitiysrahaan alkaa 30 arkipäivää välittömästi ennen laskettua synnytysaikaa. Lain 23 §:n 2 momentin (458/86) mukaan vanhempainrahaa maksetaan 158 arkipäivältä välittömästi äitiysrahakauden päätyttyä joko lapsen äidille tai äidin suostumuksella isälle. Lain

23 §:n 4 momentin mukaan lapsen isälle voidaan maksaa lapsen syntymän yhteydessä isyysrahaa 6—12 arkipäivältä. Isyysrahakausi lyhentää vastaavasti vanhempainrahakautta.

Kun perheeseen syntyy samalla kertaa useampia lapsia, vanhemmat joutuvat jakamaan aikaansa ja energiaansa kahdelle tai useammalle lapselle mahdollisten sisarusten lisäksi. Kaksoiset tai kolmoset syntyvät yleensä pienempinä ja vaativat kauemmin varhaisvaiheen huolenpitoa kuin muut lapset. Kaksosten äidit ovat tavallista useammin joutuneet ottamaan virkavapautta vanhempainrahakauden jälkeen (Kaksostyöryhmän muistio, STM 1986:36).

Edellä olevan johdosta ehdotetaan, että useamman lapsen syntymä samalla kertaa pidentäisi vanhempainrahakautta 60 arkipäivällä ja sairausvakuutuslain 23 §:n 2 momenttia muutettaisiin tältä osin.

Koska kyseessä on vanhempainrahakauden pidentäminen, sen voi käyttää hyväkseen joko äiti tai isä. Joskus saattaisi olla tarpeen, että isä voisi käyttää vanhempainrahakauden pidentämisen välistä isyysloman jälkeen äidin ja lasten päästyä sairaalasta kotiin, jolloin lasten hoidossa tarvitaan tukea ja apua. Tämän menettelyn toteutusmahdollisuus on tarkoitus selvittää samassa yhteydessä kuin muutokin tutkitaan vanhempainrahakauden jaksotusmahdollisuuksia.

Lisäksi ehdotetaan sairausvakuutuslain 23 b §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että vanhempainrahaa suoritettaisiin pidennetyn vanhempainrahakauden loppuun, jos samalla kertaa syntyneistä lapsista elää vanhempainrahakauden alkaessa vähintään kaksi. Jos kaksoista toinen kuolee jo äitiysrahakauden aikana, vanhempainrahakauden pidentäminen ei ole perusteltavissa.

Työsopimuslain (320/70) mukaan työntekijällä on oikeus saada vanhempainlomaksi se aika, johon sairausvakuutuslain mukaan tuleva vanhempainraha kohdistuu. Vuosilomalain mukaan hänelle kertyy sanotulta ajalta vuosilomaa.

1.7.2. Lasten kotihoidon tuesta annetun lain yhteensovittamismääräysten muuttaminen

Lasten kotihoidon tukea suoritetaan lasten kotihoidon tuesta annetun lain (24/85) mukaan alle kolmivuotiaan lapsen vanhemmille tai huoltajille vanhempainrahakauden päättymisen jäl-

keen, jos lasta ei hoideta kunnallisessa päivähoidossa. Kotihoidon tuen määrä koostuu perusosasta, sisaruskorotuksesta ja lisäosasta. Perusosa on yhtä suuri kuin sairausvakuutuslain mukaisen vähimmäispäivärahan 25-kertainen markkamäärä eli 1 147,50 markkaa kuukaudessa vuonna 1987. Sisaruskorotusta suoritetaan muista alle 7-vuotiaista lapsista, kustakin 229,50 markkaa kuukaudessa. Lisäosan saamisen edellytyksenä on, että perusosaan oikeuttavaa lasta hoitaa pääasiassa hänen omassa kodissaan jompi kumpi vanhemmista tai muu huoltaja. Lisäosan määrä riippuu perheen nettotuloista ja on suurimmillaan 918 markkaa kuukaudessa. Kotihoidon tuen perusosan maksaminen lopetetaan, kun perhe alkaa saada uutta äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa. Sisaruskorotuksen ja lisäosan maksaminen voi kuitenkin jatkua tänä aikana.

Jotta vanhempainrahakauden pidennys ei johtaisi vähimmäismääristä tai tätä hieman suurempaa vanhempainrahaa saavan henkilön kohdalla voimassa olevaan lainsäädäntöön verrattuna pienempään kokonaistukeen, tulee lasten kotihoidon tuesta annetun lain sisaruskorotusta ja lisäosaa koskevia säännöksiä (6 § 1 mom. ja 7 § 1 mom.) muuttaa sanotuilta osin.

Näin ollen laskennallista kotihoidon tukea määriteltäessä tulee ottaa huomioon sisaruskorotus jokaisen sellaisen perheen alle 7-vuotiaan lapsen osalta, josta perhe kotihoidon tuelle siirtyessään olisi saanut sisaruskorotusta. Vanhempainrahan ja kotihoidon tukena suoritettavien etuuksien määrällinen ero tulee esille esimerkiksi silloin kun perheessä ei ole ennestään lapsia ja kaksosten syntyessä vanhempainraha olisi vähimmäispäivärahan suuruinen, jolloin menetys saatTAISI suurimmillaan olla 918 mk + 229,50 mk eli 1 147,50 markkaa kuukaudessa. Toisaalta jos perhe on saanut sisaruskorotusta ennen vanhempainrahakauden pidennystä, olisi sisaruskorotusta suoritettava aikaisempien perusteiden mukaan, mikäli tämä on perheelle edullisempaa. Tämä saattaa olla mahdollista esimerkiksi silloin kun perheellä on kaksosten syntyessä ennestään alle kouluikäisiä lapsia ja perhe saa kotihoidon tukea, koska lapset eivät ole kunnallisessa päivähoidossa.

Lisäosaa ehdotetaan niin ikään suoritettavaksi myös pidennystä koskevalta vanhempainrahakaudelta. Perheen asema olisi turvattu etuuksien osalta siten, että pidennetyltä vanhempainrahakaudelta perhe saisi vähintään yhtä suuret etuudet kuin jos perhe olisi alkanut saada kotihoidon tukea.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Vakuutetun omavastuuosuuden korottaminen vähentäisi sairausvakuutuksen menoja vuositasolla lääkkeiden osalta arviolta 63 miljoonalla markalla, tutkimus- ja hoitokustannusten osalta 9 miljoonalla markalla ja matkakustannusten osalta 43 miljoonalla markalla ja vuonna 1988 voimaantulosta johtuen vastaavasti 58, 8 ja 39 miljoonalla markalla. Toisaalta ehdotettu toistuvista matkoista johtuvien matkakustannusten korvaaminen kokonaan 500 markkaa ylittävältä omavastuuosuudelta kalenterivuodessa aiheuttaisi sairausvakuutuksen menoihin arviolta 16 miljoonan markan lisäyksen vuodessa.

Edellä mainitut vähennykset sairausvakuutuksen menoihin, arviolta yhteensä 105 miljoonaa markkaa, sekä toisaalta 16 miljoonan markan menojen lisäys on otettu huomioon valtion vuoden 1988 tulo- ja menoarvioesityksen asianomaisen momentin määrärahan suuruutta mitoitettaessa.

Sairausvakuutuslain 30 c §:n mukaan korvausta työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista on haettava kansaneläkelaitokselta kuuden kuukauden kuluessa laskettuna työnantajan osalta tilikauden, joka yleensä on kalenterivuosi, päättymisestä sekä yrittäjän ja muun omaa työtään tekevän osalta kustannusten syntymisestä. Kansaneläkelaitoksen vuonna 1988 maksamista työterveyshuollon kustannuksista kohdistuu pääosa vuoteen 1987 ja kansaneläkelaitoksen suorittama korvaus niistä määräytyy vuonna 1987 voimassa olevien säännösten mukaan. Näin ollen työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvausten alentuminen vaikuttaisi sairausvakuutuksen menoihin vasta vuonna 1989. Toimenpiteen sairausvakuutusmenoja vähentävä vaikutus vuonna 1989 olisi 23 miljoonaa markkaa ja tämän jälkeen vuositasolla vajaan 50 miljoonaa markkaa.

Korvattavan hammashuollon piiriin laajentaminen yhdellä ikäluokalla lisäisi sairausvakuutuksen menoja enintään 5 miljoonalla markalla sekä hampaiden tutkimuksen ja siihen liittyvän ehkäisevän hoidon korvattavuuden laajentaminen lisäisi sairausvakuutusmenoja enintään 8 miljoonalla markalla vuonna 1988.

Kuntien liittäminen sairausvakuutuksen korvaamaan hammashuollon rahoitusjärjestelmään lisää kuntien menoja arviolta 61 miljoonalla markalla ja vähentää sairausvakuutuksen menoja arviolta 50 miljoonalla markalla vuonna 1988.

Kunnat saisivat sairausvakuutuslain mukaan korvattavan hammashuollon rahoittamiseen sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain mukaista valtionosuutta arviolta 28 miljoonaa markkaa vuonna 1988. Kansaneläkelaitoksen hallintokulujen lisäyksen arvioidaan olevan vähäinen.

Kansanterveyslain voimaanpanosta annetun lain 3 §:n muutoksesta aiheutuvat lisäkustannukset valtiolle jäävät alle yhden miljoonan markan.

Suomessa syntyy kaksosia keskimäärin noin 700 paria vuodessa, kolmosia 9—11 kertaa ja nelosia liki joka toinen vuosi. Vanhempainrahakauden pidennys useamman lapsen syntymän johdosta ei lisää voimaantuloajankohdasta johtuen vuonna 1988 sairausvakuutuslaista johtuvia menoja. Vuotuiset muutoksesta aiheutuvat lisäkustannukset ovat arviolta 6 miljoonaa markkaa.

Lasten kotihoidon tuesta annetun lain muutokset eivät tässä yhteydessä aiheuta lisäkustannuksia, sillä perheille suoritettaisiin kotihoidon tukea, jos pidennystä ei olisi.

3. Voimaantulo

Sairausvakuutuslain muutosehdotukset, jotka koskevat omavastuuosuuksien tarkistamista ja työterveyshuollon kustannusten korvaamisprosentin alentamista, toistuvien matkakustannusten korvaamista, suun ja hampaiden tutkimuksen ja

ennaltaehkäisevien toimenpiteiden korvattavuuden laajentamista samoin kuin kuntien rahoitusta koskevat sairausvakuutuslain ja kansanterveyslain muutokset ehdotetaan saatettaviksi voimaan vuoden 1988 alusta. Työterveyshuollon korvaamista koskevan muutosehdotuksen osalta olisi kuitenkin otettava huomioon työnantajat, joiden tilikausi poikkeaa kalenterivuodesta. Tällaisia työnantajia on työterveyshuollon ja muun terveydenhuollon hakijoista noin 36 prosenttia. Siten ehdotetaan, että 29 §:n mukaisiin kustannuksiin sovellettaisiin aikaisemmin voimassa ollutta lakia tilikauden osalta, joka on alkanut vuonna 1987 tai sitä ennen ja päättyy vuonna 1988. Järjestelmällisen hammashuollon piiriin laajentamista koskevat sairausvakuutuslain muutokset sekä kansanterveyslain voimaanpanosta annetun lain 3 §:n muutos ehdotetaan saatettaviksi voimaan vuoden 1988 heinäkuun alusta.

Mainittu vanhempainrahakauden pidennys sekä siihen liittyvä lasten kotihoidon tuesta annetun lain 6 ja 7 §:n muutos ehdotetaan tulemaan voimaan siten, että muutokset koskevat raskauksia, joissa laskettu synnytysaika on 1 päivänä huhtikuuta 1988 tai sen jälkeen.

Esitys liittyy valtion vuoden 1988 tulo- ja menoarvioesitykseen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain 5 §:n 2 momentti, 5 b §:n 1 momentin johdantokappale, 7 §, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 ja 2 momentti, 10 §:n 1 momentti, 23 §:n 2 momentti, 23 b §:n 1 momentti, 29 a §:n 1 momentti ja 30 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 2 momentti ja 5 b §:n 1 momentin johdantokappale 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (661/85), 7 § muutettuna 2 päivän joulukuuta 1966 ja 15 päivänä kesäkuuta 1973 annetuilla laeilla (578/66 ja 496/73), 8 §:n 1 momentti ja 10 §:n 1 momentti 29 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1119/83), 9 §:n 1 ja 2 momentti sekä 30 §:n 3 momentti 14 päivänä kesäkuuta 1985 annetussa laissa (479/85), 23 §:n 2 momentti ja 23 b §:n 1 momentti 13 päivänä kesäkuuta 1986 annetussa laissa (458/86) ja 29 a §:n 1 momentti 29 päivänä syyskuuta 1978 annetussa laissa (745/78), sekä

lisätään 59 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 22 päivänä joulukuuta 1967, 26 päivänä kesäkuuta 1981 ja 11 päivänä tammikuuta 1985 annetuilla laeilla (591/67, 471/81 ja 32/85), uusi 6 momentti seuraavasti:

5 §

Mitä edellä on säädetty sairaanhoidon korvaamisesta, sovelletaan vastaavasti hammassairauksiin, jos kysymyksessä on muun sairauden kuin hammassairauden parantamiseksi välttämätön hoito. Hammashuollon korvaamisesta sairaanhoidon vuonna 1960 ja sen jälkeen syntyneille vakuutetuille säädetään 5 b §:ssä.

5 b §

Sairaanhoitona korvataan sen lisäksi, mitä 5 §:n 2 momentissa on säädetty, vuonna 1960 ja sen jälkeen syntyneille vakuutetuille:

7 §

Lääkärin perimästä palkkiosta korvataan 60 prosenttia tai, jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettavaksi vahvistettu taksa edellyttäen, 60 prosenttia taksan mukaisesta määrästä. Palkkiosta, jonka lääkäri on perinyt suorittamastaan laboratorio- tai röntgentutkimuksesta, suoritetaan korvaus kuitenkin 8 §:n 1 momentin mukaisesti. Hammaslääkärin 5 b §:n 1 momentissa tarkoitettu suun ja hampaiden tutkimuksesta sekä ehkäisevästä hoidosta perimästä palkkiosta korvataan 90 prosenttia tai, jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettavaksi vahvistettu taksa edellyttäen, 90 prosenttia taksan mukaisesta määrästä.

8 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua lääkärin samalla kertaa määräämästä tutkimuksesta tai hoidosta johtuvista kustannuksista taikka, jos ne ylittävät noudatettavaksi vahvistetun taksan, tämän mukaisista määristä korvataan kolme neljänestä siltä osin kuin kustannukset tai taksan mukaiset määrät yhteensä ylittävät 30 markkaa. Mitä edellä on säädetty, sovelletaan myös silloin, kun lääkärin määräämän tutkimuksen on suorittanut tai hoidon antanut asianmukaisen ammattikoulutuksen saanut henkilö. Asetuksella säädetään, missä laajuudessa samalla kertaa määrätyt tutkimus- ja hoitotoimenpiteet korvataan saman määräyksen perusteella sekä mitkä tutkimus- ja hoitotoimenpiteet katsotaan korvausta laskettaessa samalla kertaa määräytyiksi.

9 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja lääkkeitä sekä 3 a kohdassa tarkoitettuja perusvoiteita korvataan puolet 30 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti. Vaiketaan ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon käytettävät lääkkeet korvataan kuitenkin kokonaan tai 90-prosenttisesti sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon sairauden laatu sekä lääkkeen tarpeellisuus ja taloudellisuus. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, mitä on pidettävä vaikeana ja pitkäaikaisena sairautena.

Vaikean sairauden hoitoon tarpeellisista kliinistä ravintovalmisteista korvataan puolet 30 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti tai 90 prosenttia sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon valmisteiden tarpeellisuus ja taloudellisuus. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, mitä on pidettävä tässä momentissa tarkoitettuna vaikeana sairautena.

10 §

Vakuutetulle korvataan lääkäriin, sairaanhoitolaitokseen, laboratorioon, röntgenlaitokseen tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön luokse tehdyistä matkoista johtuvat matkakustannukset kokonaan siltä osin kuin ne yhdensuuntaista matkaa kohti ylittävät 25 markkaa (*omavastuuosuus*). Sama koskee lääkärin tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön potilaan luokse tehdyistä matkoista johtuneiden matkakustannusten korvaamista. Jos vakuutetun tämän pykälän mukaan maksettaviksi jäävät matkakustannusten omavastuuosuudet saman kalenterivuoden aikana ylittävät 500 markkaa (*vuotuinen omavastuuosuus*), markkamäärän ylittävä osa korvataan kokonaan. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, milloin vaikean ja pitkäaikaisen sairauden jatkuvasta ja säännöllisesti toistuvasta hoidosta aiheutuvat, alle omavastuuosuuden jäävät matkakustannukset otetaan huomioon vuotuista omavastuuosuutta laskettaessa.

23 §

Vanhempainrahaa suoritetaan 158 arkipäivältä äitiysrahakauden päättymisestä lukien lapsen äidille tai äidin suostumuksella lapsen isälle, joka on lapsen hoidon takia poissa ansiotyöstä tai muusta kodin ulkopuolella suoritettavasta työstä. Vanhempainrahan suorittamisaikaa pidennetään 60 arkipäivällä silloin, kun lapsia on syntynyt samalla kertaa useampia kuin yksi.

23 b §

Jos lapsi syntyy kuolleena tai jos lapsi tai otтолapsi kuolee äitiys-, isyys- tai vanhempainrahan suorittamisaikana:

1) äitiys- ja isyysrahaa suoritetaan suorittamiskauden loppuun; ja

2) vanhempainrahaa suoritetaan 12 arkipäivältä lapsen kuolinpäivän jälkeen, enintään kuitenkin

kin vanhempainrahakauden loppuun; vanhempainrahaa suoritetaan pidennetyn vanhempainrahakauden loppuun, jos samalla kertaa syntyneistä lapsista elää vanhempainrahakauden alkaessa vähintään kaksi.

29 a §

Valtioneuvosto vahvistaa perusteet, joiden mukaan 29 §:n 1—3 momentissa tarkoitetuista kustannuksista korvataan 55 prosenttia siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää. Ennen perusteiden vahvistamista on työterveyshuoltolain 8 §:ssä tarkoitettulle neuvottelukunnalle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen asiasta.

30 §

Päivärahaa on haettava kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta alkaen sitä halutaan saada sekä äitiys- ja vanhempainrahaa viimeistään kahta kuukautta ennen laskettua synnytysaikaa tai 21 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa kahden kuukauden kuluessa lapsen hoitoonottamisesta lukien. Korvausta sairauden tai raskauden ja synnytyksen aiheuttamista kustannuksista on haettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun se maksu, josta korvausta haetaan, on suoritettu. Korvausta 10 §:n 1 momentin mukaisista vuotuisen omavastuuosuuden ylittävistä matkakustannuksista sekä lisäkorvausta 9 §:n 3 momentin nojalla lääkkeistä, kliinisistä ravintovalmisteista ja perusvoiteista on haettava kuuden kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus matkakorvaukseen tai lisäkorvaukseen on syntynyt. Muutoin etuus on menetetty. Jos päiväraha on myönnetty määrääjäksi ja työkyvyttömyys jatkuu sen jälkeenkin, tulee vakuutetun saadakseen edelleen päivärahaa toimittaa siitä riittävä selvitys edellä mainitussa ajassa. Myöhästymisestä huolimatta etuus voidaan myöntää joko kokonaan tai osaksi, jos sen epäämistä on pidettävä kohtuuttomana.

59 §

Tämän lain 5 b §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan perusteella suoritettut korvaukset korvataan sairausvakuutusrahastoon terveyskeskusta ylläpitävien kuntien tai kuntainliittojen varoista. Kunnan osuus määräytyy kunakin kuukautena sen asukkaille suoritettujen korvausten perusteella.

Kansaneläkelaitos huolehtii sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään kuntien tai kuntainliittojen osuuksien laskutuksesta. Tästä kansaneläkelaitokselle aiheutuvat hallintokulut luetaan sen hallintokustannuksiksi. Kunnan tai kuntainliiton osuuden viivästyessä sen on maksettava vuotuista viivästyskorkoa 16 prosenttia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988 ja sitä sovelletaan 2 momentissa säädettyin poikkeuksin niihin kustannuksiin, jotka ovat

syntyneet lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Tämän lain 5 §:n 2 momentti ja 5 b §:n 1 momentin johdantokappale tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1988.

Lain 29 §:n mukaisiin kustannuksiin sovelletaan aikaisemmin voimassa ollutta lakia, milloin työnantajan tilikausi on alkanut vuonna 1987 tai sitä ennen ja päättyy vuonna 1988. Lain 23 §:n 2 momenttia sekä 23 b §:n 1 momenttia sovelletaan raskauksiin, joissa synnytyksen on laskettu tapahtuvan 1 päivänä huhtikuuta 1988 tai sen jälkeen.

2.

Laki

kansanterveyslain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 28 päivänä tammikuuta 1972 annetun kansanterveyslain (66/72) 14 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 2 päivänä syyskuuta 1976, 29 päivänä syyskuuta 1978, 19 päivänä joulukuuta 1980, 17 päivänä syyskuuta 1982, 5 päivänä elokuuta 1983 ja 29 päivänä marraskuuta 1985 annetuilla laeilla (788/76, 744/78, 930/80, 684/82, 674/83 ja 903/85), uusi näin kuuluva 6 momentti:

14 §

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettun hammashuollon järjestämisestä aiheutuvina kustannuksina pidetään myös sairausvakuutuslain

59 §:n 6 momentissa tarkoitettuja korvauksia sairausvakuutusrahastoon.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

3.

Laki

kansanterveyslain voimaannpanosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kansanterveyslain voimaannpanosta 28 päivänä tammikuuta 1972 annetun lain 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 23 päivänä elokuuta 1985 annetussa laissa (719/85), näin kuuluvaksi:

3 §

Edellä 1 momentissa mainitun lain tultua voimaan on alle 17-vuotiaiden kunnan asukkaiden sanotun lain 14 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu hampaiden tutkimus ja hoito siten maksuton kuin sanotun lain 21 §:ssä säädetään. Vuonna 1960 tai sen jälkeen syntyneiden kunnan asukkaiden kansanterveyslain 14 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu hampaiden tutkimus ja hoito on maksutonta sikäli kuin ne koskevat hampaiden tutkimusta ja ehkäisevää hoitoa. Muilta osin peritään 60 prosenttia asetuksella vahvistetuista potilailta perittävistä maksuista ja

korvauksista siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Mitä edellä on säädetty vuonna 1960 tai sen jälkeen syntyneistä kunnan asukkaista, koskee myös mainittuna vuonna tai sen jälkeen syntyneitä kunnan alueella sijaitsevia kansanterveysasetuksen 7 a §:ssä mainittujen oppilaitosten opiskelijoita ja kansanterveysasetuksen 7 b §:ssä tarkoitettujen kaupunkien merimiesterveidenhuoltoon oikeutettuja henkilöitä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1988.

4.

Laki

lasten kotihoidon tuesta annetun lain 6 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan lasten kotihoidon tuesta 11 päivänä tammikuuta 1985 annetun lain (24/85) 6 §:n 1 momentti ja 7 §:n 1 momentti, näistä 6 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 31 päivänä joulukuuta 1986 annetussa laissa (1070/86), näin kuuluviksi:

6 §*Sisaruskorotus*

Sisaruskorotuksen saamisen edellytyksenä on, että perheessä on perusosaan oikeuttavan lapsen lisäksi yksi tai useampi alle seitsemänvuotias lapsi, jota ei hoideta lasten päivähoidosta annetun lain 1 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetussa kunnan järjestämässä päivähoidossa. Kuitenkaan 3—6-vuotiaan lapsen kohdalla kunnan järjestämä enintään 5 tuntia kestävä päivähoito ei ole esteenä sisaruskorotuksen saamiselle. Jos sisaruskorotusta saava perhe alkaa saada äitiysrahaa, sisaruskorotusta suoritetaan, vaikka perhe saa äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa. Jos perheen vanhempainrahakautta on pidennetty useamman kuin yhden lapsen samanaikaisen syntymän johdosta ja perheen saaman vanhempainrahan määrä on pienempi kuin perheen kotihoidon tuen perusosan ja sisaruskorotuksen laskennallinen yhteismäärä, perheelle maksetaan sisaruskorotusta. Vanhempainrahakauden pidennystä koskevalta ajalta sisaruskorotuksena suoritetaan kuitenkin kotihoidon tuen perusosan ja sisaruskorotuksen yhteismäärän ja vanhempainrahan erotus. Jos perhe on saanut sisaruskorotusta ennen vanhempainrahakauden pidennystä, voidaan sisaruskoro-

tusta suorittaa aikaisempien perusteiden mukaan, jos se on perheelle edullisempaa.

7 §*Lisäosa*

Lisäosan saamisen edellytyksenä on, että 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lasta hoitaa pääasiassa hänen omassa kodissaan jompikumpi hänen vanhemmistaan tai hänen muu huoltajansa ja että perheen nettotulot kuukaudessa eivät ylitä lisäosaan oikeuttavaa rajaa. Jos lisäosaa saava perhe alkaa saada äitiysrahaa, lisäosaa suoritetaan samoin edellytyksin äitiys-, isyys- tai vanhempainrahan saamisaikana. Jos edellä mainitut edellytykset täyttävän perheen, joka ei vielä saa lisäosaa, vanhempainrahakautta on pidennetty useamman kuin yhden lapsen syntymän johdosta, suoritetaan perheelle lisäosaa myös vanhempainrahakauden pidennystä koskevalta ajalta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988 ja sitä sovelletaan, kun laskettu synnytysaika on 1 päivänä huhtikuuta 1988 tai sen jälkeen.

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 1987

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Helena Pesola*

1.

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain 5 §:n 2 momentti, 5 b §:n 1 momentin johdantokappale, 7 §, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 ja 2 momentti, 10 §:n 1 momentti, 23 §:n 2 momentti, 23 b §:n 1 momentti, 29 a §:n 1 momentti ja 30 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 2 momentti ja 5 b §:n 1 momentin johdantokappale 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (661/85), 7 § muutettuna 2 päivän joulukuuta 1966 ja 15 päivänä kesäkuuta 1973 annetuilla laeilla (578/66 ja 496/73), 8 §:n 1 momentti ja 10 §:n 1 momentti 29 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1119/83), 9 §:n 1 ja 2 momentti sekä 30 §:n 3 momentti 14 päivänä kesäkuuta 1985 annetussa laissa (479/85), 23 §:n 2 momentti ja 23 b §:n 1 momentti 13 päivänä kesäkuuta 1986 annetussa laissa (458/86) ja 29 a §:n 1 momentti 29 päivänä syyskuuta 1978 annetussa laissa (745/78), sekä

lisätään 59 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 22 päivänä joulukuuta 1967, 26 päivänä kesäkuuta 1981 ja 11 päivänä tammikuuta 1985 annetuilla laeilla (591/67, 471/81 ja 32/85), uusi 6 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Mitä edellä on säädetty sairaanhoidon korvaamisesta, sovelletaan vastaavasti hammassairauksiin, milloin kysymyksessä on muun sairauden kuin hammassairauden parantamiseksi välttämätön hoito. Hammashuollon korvaamisesta sairaanhoitona vuonna 1961 ja sen jälkeen syntyneille vakuutetuille säädetään 5 b §:ssä.

Mitä edellä on säädetty sairaanhoidon korvaamisesta, sovelletaan vastaavasti hammassairauksiin, *jos* kysymyksessä on muun sairauden kuin hammassairauden parantamiseksi välttämätön hoito. Hammashuollon korvaamisesta sairaanhoitona vuonna 1960 ja sen jälkeen syntyneille vakuutetuille säädetään 5 b §:ssä.

5 b §

Sairaanhoitona korvataan sen lisäksi, mitä 5 §:n 2 momentissa on säädetty, vuonna 1961 ja sen jälkeen syntyneille vakuutetuille:

5 b §

Sairaanhoitona korvataan sen lisäksi, mitä 5 §:n 2 momentissa on säädetty, vuonna 1960 ja sen jälkeen syntyneille vakuutetuille:

7 §

Lääkärin perimästä palkkiosta korvataan kuusikymmentä sadalta tai, jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettavaksi vahvistettu taksa edellyttä, kuusikymmentä sadalta taksan mukaisesta määrästä, *kuitenkin siten, että* palkkiosta, jonka lääkäri on perinyt suorittamastaan laboratorio- tai röntgentutkimuksesta, suoritetaan korvaus 8 §:n 1 momentin säännösten mukaisesti.

7 §

Lääkärin perimästä palkkiosta korvataan 60 prosenttia tai, jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettavaksi vahvistettu taksa edellyttä, 60 prosenttia taksan mukaisesta määrästä. Palkkiosta, jonka lääkäri on perinyt suorittamastaan laboratorio- tai röntgentutkimuksesta, suoritetaan korvaus *kuitenkin* 8 §:n 1 momentin mukaisesti. *Hammaslääkärin 5 b §:n 1 momentissa tarkoitetusta suun ja hampaiden tutkimuksesta sekä ehkäisevästä hoidosta perimästä palkkiosta korvataan 90 prosenttia tai, jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettavaksi vahvistettu taksa edellyttä, 90 prosenttia taksan mukaisesta määrästä.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta lääkärin samalla kertaa määräämästä tutkimuksesta tai hoidosta johtuvista kustannuksista taikka, jos ne ylittävät noudatettavaksi vahvistetun taksan, tämän mukaisista määristä korvataan kolme neljänneistä siltä osin kuin kustannukset tai taksan mukaiset määrät yhteensä ylittävät 20 markkaa. Sama olkoon laki, jos lääkärin määräämän tutkimuksen on suorittanut tai hoidon antanut asianmukaisen ammattikoulutuksen saanut henkilö. Asetuksella säädetään, missä laajuudessa samalla kertaa määrättyt tutkimus- ja hoitotoimenpiteet korvataan saman määräyksen perusteella sekä mitkä tutkimus- ja hoitotoimenpiteet katsotaan korvausta laskettaessa samalla kertaa määrättyiksi.

9 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja lääkkeitä sekä 3 a kohdassa tarkoitettuja perusvoiteita korvataan puolet 20 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti. Vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon käytettävät lääkkeet korvataan kuitenkin kokonaan tai 90-prosenttisesti sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon sairauden laatu sekä lääkkeen tarpeellisuus ja taloudellisuus. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, mitä on pidettävä vaikeana ja pitkäaikaisena sairautena.

Vaikean sairauden hoitoon tarpeellisista kliinisistä ravintovalmisteista korvataan puolet 20 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti tai 90 prosenttia sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon valmisteiden tarpeellisuus ja taloudellisuus. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, mitä on pidettävä tässä momentissa tarkoitettuna vaikeana sairautena.

10 §

Lääkärin tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön käynnistä potilaan luona johtuvat matkakustannukset korvataan vakuutetulle kokonaan siltä osin kuin ne yhteen suuntaan tapahtuvaa matkaa kohti ylittävät 15 markkaa. Sama koskee vakuutetun lääkärissä, sairaanhoitolaitoksessa, laboratorio- ja röntgenlaitoksessa tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön luona käynnistä aiheutuneiden matkakustannusten korvaamista.

8 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta lääkärin samalla kertaa määräämästä tutkimuksesta tai hoidosta johtuvista kustannuksista taikka, jos ne ylittävät noudatettavaksi vahvistetun taksan, tämän mukaisista määristä korvataan kolme neljänneistä siltä osin kuin kustannukset tai taksan mukaiset määrät yhteensä ylittävät 30 markkaa. *Mitä edellä on säädetty, sovelletaan myös silloin, kun lääkärin määräämän tutkimuksen on suorittanut tai hoidon antanut asianmukaisen ammattikoulutuksen saanut henkilö.* Asetuksella säädetään, missä laajuudessa samalla kertaa määrättyt tutkimus- ja hoitotoimenpiteet korvataan saman määräyksen perusteella sekä mitkä tutkimus- ja hoitotoimenpiteet katsotaan korvausta laskettaessa samalla kertaa määrättyiksi.

9 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja lääkkeitä sekä 3 a kohdassa tarkoitettuja perusvoiteita korvataan puolet 30 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti. Vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon käytettävät lääkkeet korvataan kuitenkin kokonaan tai 90-prosenttisesti sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon sairauden laatu sekä lääkkeen tarpeellisuus ja taloudellisuus. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, mitä on pidettävä vaikeana ja pitkäaikaisena sairautena.

Vaikean sairauden hoitoon tarpeellisista kliinisistä ravintovalmisteista korvataan puolet 30 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti tai 90 prosenttia sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon valmisteiden tarpeellisuus ja taloudellisuus. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, mitä on pidettävä tässä momentissa tarkoitettuna vaikeana sairautena.

10 §

Vakuutetulle korvataan lääkäriin, sairaanhoitolaitokseen, laboratorioon, röntgenlaitokseen tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön luokse tehdyistä matkoista johtuvat matkakustannukset kokonaan siltä osin kuin ne yhdensuuntaista matkaa kohti ylittävät 25 markkaa (omavastuuosuus). Sama koskee *lääkärin tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön potilaan luokse tehdyistä matkoista johtuneiden matkakustannusten korvaamista. Jos va-*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kuutetun tämän pykälän mukaan maksettaviksi jäävät matkakustannusten omavastuuosuudet saman kalenterivuoden aikana ylittävät 500 markkaa (vuotuinen omavastuuosuus), markkamäärän ylittävä osa korvataan kokonaan. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, milloin vaikean ja pitkäaikaisen sairauden jatkuvasti ja säännöllisesti toistuvasta hoidosta aiheutuvat, alle omavastuuosuuden jäävät matkakustannukset otetaan huomioon vuotuista omavastuuosuutta laskettaessa.

23 §

Vanhempainrahaa suoritetaan 158 arkipäivältä äitiysrahakauden päättymisestä lukien lapsen äidille tai äidin suostumuksella lapsen isälle, joka on lapsen hoidon takia poissa ansiotyöstä tai muusta kodin ulkopuolella suoritettavasta työstä.

Vanhempainrahaa suoritetaan 158 arkipäivältä äitiysrahakauden päättymisestä lukien lapsen äidille tai äidin suostumuksella lapsen isälle, joka on lapsen hoidon takia poissa ansiotyöstä tai muusta kodin ulkopuolella suoritettavasta työstä. Vanhempainrahan suorittamisaikaa pidennetään 60 arkipäivällä silloin, kun lapsia on syntynyt samalla kertaa useampia kuin yksi.

23 b §

Jos lapsi syntyy kuolleena tai jos lapsi tai ottolapsi kuolee äitiys-, isyys- tai vanhempainrahan suorittamisaikana:

1) äitiys- ja isyysrahaa suoritetaan suorittamiskauden loppuun; ja

2) vanhempainrahaa suoritetaan 12 arkipäivältä lapsen kuolinpäivän jälkeen, enintään kuitenkin vanhempainrahakauden loppuun.

23 b §

Jos lapsi syntyy kuolleena tai jos lapsi tai ottolapsi kuolee äitiys-, isyys- tai vanhempainrahan suorittamisaikana:

1) äitiys- ja isyysrahaa suoritetaan suorittamiskauden loppuun; ja

2) vanhempainrahaa suoritetaan 12 arkipäivältä lapsen kuolinpäivän jälkeen, enintään kuitenkin vanhempainrahakauden loppuun; vanhempainrahaa suoritetaan pidennetyn vanhempainrahakauden loppuun, jos samalla kertaa syntyneistä lapsista elää vanhempainrahakauden alkaessa vähintään kaksi.

29 a §

Valtioneuvosto vahvistaa perusteet, joiden mukaan 29 §:n 1—3 momentissa tarkoitetuista kustannuksista maksetaan korvausta kolmeviidennes siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää. Ennen perusteiden vahvistamista on työterveyshuoltolain 8 §:ssä tarkoitettulle neuvottelukunnalle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen asiasta.

29 a §

Valtioneuvosto vahvistaa perusteet, joiden mukaan 29 §:n 1—3 momentissa tarkoitetuista kustannuksista korvataan 55 prosenttia siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää. Ennen perusteiden vahvistamista on työterveyshuoltolain 8 §:ssä tarkoitettulle neuvottelukunnalle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen asiasta.

30 §

Päivärahaa on haettava kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta alkaen sitä halutaan

Päivärahaa on haettava kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta alkaen sitä halutaan

Voimassa oleva laki

saada, äitiys- ja vanhempainrahaa viimeistään kahta kuukautta ennen laskettua synnytyisaikaa tai 21 §:n 2 momentissa tarkoitettua tapauksessa kahden kuukauden kuluessa lapsen hoitoonottamisesta lukien, korvausta sairauden tai raskauden ja synnytyksen aiheuttamista kustannuksista kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun se maksu, josta korvausta haetaan, on suoritettu, sekä lisäkorvausta 9 §:n 3 momentin nojalla kuuden kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus lisäkorvaukseen on syntynyt. Muutoin etuus on menetetty. Jos päiväraha on myönnetty määrääjäksi ja työkyvyttömyys jatkuu sen jälkeenkin, tulee vakuutetun saadaksesen edelleen päivärahaa toimittaa siitä riittävä selvitys edellä mainitussa ajassa. Myöhästymisestä huolimatta etuus voidaan myöntää joko kokonaan tai osaksi, jos sen epäämistä on pidettävä kohtuuttomana.

Ehdotus

saada sekä äitiys- ja vanhempainrahaa viimeistään kahta kuukautta ennen laskettua synnytyisaikaa tai 21 §:n 2 momentissa tarkoitettua tapauksessa kahden kuukauden kuluessa lapsen hoitoonottamisesta lukien. Korvausta sairauden tai raskauden ja synnytyksen aiheuttamista kustannuksista on haettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun se maksu, josta korvausta haetaan, on suoritettu. Korvausta 10 §:n 1 momentin mukaisista vuotuisen omavastuuosuuden ylittävistä matkakustannuksista sekä lisäkorvausta 9 §:n 3 momentin nojalla lääkkeistä, kliinisistä ravintovalmisteista ja perusvoiteista on haettava kuuden kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus matkakorvaukseen tai lisäkorvaukseen on syntynyt. Muutoin etuus on menetetty. Jos päiväraha on myönnetty määrääjäksi ja työkyvyttömyys jatkuu sen jälkeenkin, tulee vakuutetun saadaksesen edelleen päivärahaa toimittaa siitä riittävä selvitys edellä mainitussa ajassa. Myöhästymisestä huolimatta etuus voidaan myöntää joko kokonaan tai osaksi, jos sen epäämistä on pidettävä kohtuuttomana.

59 §

Tämän lain 5 b §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan perusteella suoritettut korvaukset korvataan sairausvakuutusrahastoon terveyskeskusta ylläpitävien kuntien tai kuntainliittojen varoista. Kunnan osuus määräytyy kunakin kuukautena sen asukkaille suoritettujen korvausten perusteella. Kansaneläkelaitos huolehtii sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään kuntien tai kuntainliittojen osuuksien laskutuksesta. Tästä kansaneläkelaitokselle aiheutuvat hallintokulut luetaan sen hallintokustannuksiksi. Kunnan tai kuntainliiton osuuden viivästyessä sen on maksettava vuotuista viivästyskorkoa 16 prosenttia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988 ja sitä sovelletaan 2 momentissa säädettyin poikkeuksin niihin kustannuksiin, jotka ovat syntyneet lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Tämän lain 5 §:n 2 momentti ja 5 b §:n 1 momentin johdantokappale tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1988.

Lain 29 §:n mukaisiin kustannuksiin sovelletaan aikaisemmin voimassa ollutta lakia, milloin työnantajan tilikausi on alkanut vuonna 1987 tai sitä ennen ja päättyy vuonna 1988. Lain 23 §:n 2 momenttia sekä 23 b §:n 1 momenttia sovelle-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

taan raskauksiin, joissa synnytyksen on laskettu tapahtuvan 1 päivänä huhtikuuta 1988 tai sen jälkeen.

2.

Laki**kansanterveyslain 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 28 päivänä tammikuuta 1972 annetun kansanterveyslain (66/72) 14 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 2 päivänä syyskuuta 1976, 29 päivänä syyskuuta 1978, 19 päivänä joulukuuta 1980, 17 päivänä syyskuuta 1982, 5 päivänä elokuuta 1983 ja 29 päivänä marraskuuta 1985 annetuilla laeilla (788/76, 744/78, 930/80, 684/82, 674/83 ja 903/85), uusi näin kuuluva 6 momentti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

14 §

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun hammashuollon järjestämisestä aiheutuvina kustannuksina pidetään myös sairausvakuutuslain 59 §:n 6 momentissa tarkoitettuja korvauksia sairausvakuutusrahastoon.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

3.

Laki**kansanterveyslain voimaannpanosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kansanterveyslain voimaannpanosta 28 päivänä tammikuuta 1972 annetun lain 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 23 päivänä elokuuta 1985 annetussa laissa (719/85), näin kuuluvaksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

Edellä 1 momentissa mainitun lain tultua voimaan on alle 17-vuotiaiden kunnan asukkaiden sanotun lain 14 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu hampaiden tutkimus ja hoito siten maksuton kuin sanotun lain 21 §:ssä säädetään. Kunnan vuonna 1961 tai sen jälkeen syntyneiden asukkaiden sanotun lain 14 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu hampaiden tutkimus ja hoito on maksutonta sikäli kuin ne koskevat ham-

Edellä 1 momentissa mainitun lain tultua voimaan on alle 17-vuotiaiden kunnan asukkaiden sanotun lain 14 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu hampaiden tutkimus ja hoito siten maksuton kuin sanotun lain 21 §:ssä säädetään. Vuonna 1960 tai sen jälkeen syntyneiden kunnan asukkaiden kansanterveyslain 14 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu hampaiden tutkimus ja hoito on maksutonta sikäli kuin ne koskevat

Voimassa oleva laki

paiston tutkimusta ja ehkäisevää hoitoa ja muilta osin peritään 60 prosenttia asetuksella vahvistetuista potilailta perittävistä maksuista ja korvauksista siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Ehdotus

hampaiden tutkimusta ja ehkäisevää hoitoa. Muilta osin peritään 60 prosenttia asetuksella vahvistetuista potilailta perittävistä maksuista ja korvauksista siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. *Mitä edellä on säädetty vuonna 1960 tai sen jälkeen syntyneistä kunnan asukkaista, koskee myös mainittuna vuonna tai sen jälkeen syntyneitä kunnan alueella sijaitsevien kansanterveysasetuksen 7 a §:ssä mainittujen oppilaitosten opiskelijoita ja kansanterveysasetuksen 7 b §:ssä tarkoitettujen kaupunkien merimiesterveydenhuoltoon oikeutettuja henkilöitä.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1988.

4.

Laki

lasten kotihoidon tuesta annetun lain 6 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan lasten kotihoidon tuesta 11 päivänä tammikuuta 1985 annetun lain (24/85) 6 §:n 1 momentti ja 7 §:n 1 momentti, näistä 6 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 31 päivänä joulukuuta 1986 annetussa laissa (1070/86), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

6 §

Sisaruskorotus

Sisaruskorotuksen saamisen edellytyksenä on, että perheessä on perusosaan oikeuttavan lapsen lisäksi yksi tai useampi alle seitsemänvuotias lapsi, jota ei hoideta lasten päivähoidosta annetun lain 1 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetussa kunnan järjestämässä päivähoidossa. Kuitenkaan 3—6-vuotiaan lapsen kohdalla kunnan järjestämä enintään 5 tuntia kestävä päivähoito ei ole esteenä sisaruskorotuksen saamiselle. Jos sisaruskorotusta saava perhe alkaa saada äitiysrahaa, sisaruskorotusta suoritetaan, vaikka perhe saa äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa.

Ehdotus

6 §

Sisaruskorotus

Sisaruskorotuksen saamisen edellytyksenä on, että perheessä on perusosaan oikeuttavan lapsen lisäksi yksi tai useampi alle seitsemänvuotias lapsi, jota ei hoideta lasten päivähoidosta annetun lain 1 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetussa kunnan järjestämässä päivähoidossa. Kuitenkaan 3—6-vuotiaan lapsen kohdalla kunnan järjestämä enintään 5 tuntia kestävä päivähoito ei ole esteenä sisaruskorotuksen saamiselle. Jos sisaruskorotusta saava perhe alkaa saada äitiysrahaa, sisaruskorotusta suoritetaan, vaikka perhe saa äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa. *Jos perheen vanhempainrahakautta on pidennetty useamman kuin yhden lapsen samanaikaisen syntymän johdosta ja perheen saaman vanhempainrahan määrä on pienempi kuin perheen kotihoidon tuen perusosan ja sisaruskorotuksen laskennallinen yhteismäärä, perheelle maksetaan sisaruskorotusta. Vanhempainrahakauden pidennystä koskevalta*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ajalta sisaruskorotuksena suoritetaan kuitenkin kotihoidon tuen perusosan ja sisaruskorotuksen yhteismäärän ja vanhempainrahan erotus. Jos perhe on saanut sisaruskorotusta ennen vanhempainrahakauden pidennystä, voidaan sisaruskorotusta suorittaa aikaisempien perusteiden mukaan, jos se on perheelle edellisempää.

7 §

Lisäosa

Lisäosan saamisen edellytyksenä on, että 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lasta hoitaa pääasiassa hänen omassa kodissaan jompikumpi hänen vanhemmistaan tai hänen muu huoltajansa ja että perheen nettotulot kuukaudessa eivät ylitä lisäosaan oikeuttavaa rajaa. Jos lisäosaa saava perhe alkaa saada äitiysrahaa, lisäosaa suoritetaan samoin edellytyksin äitiys-, isyys- tai vanhempainrahan saamisaikana.

7 §

Lisäosa

Lisäosan saamisen edellytyksenä on, että 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lasta hoitaa pääasiassa hänen omassa kodissaan jompikumpi hänen vanhemmistaan tai hänen muu huoltajansa ja että perheen nettotulot kuukaudessa eivät ylitä lisäosaan oikeuttavaa rajaa. Jos lisäosaa saava perhe alkaa saada äitiysrahaa, lisäosaa suoritetaan samoin edellytyksin äitiys-, isyys- tai vanhempainrahan saamisaikana. *Jos edellä mainitut edellytykset täyttävän perheen, joka ei vielä saa lisäosaa, vanhempainrahakautta on pidennetty useamman kuin yhden lapsen syntymän johdosta, suoritetaan perheelle lisäosaa myös vanhempainrahakauden pidennystä koskevalta ajalta.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988 ja sitä sovelletaan, kun laskettu synnytyisaika on 1 päivänä huhtikuuta 1988 tai sen jälkeen.